

МНХ. РУДНІЦЬКІЙ.

Автор „Мадіального“ і його читачі.

Три місяці читали обривками читачі „Діла“ цю повість; одні вважали її як гіршого пласта, інші гадалися. Найпряміша поміч знову а значаєно так, що не вичитали, яка літературна цінність твору, хто його автор і чому перекладач вибрав саме таку лектуру для них, а не іншу: сучаснішу, глибоку, цікавішу. З твором як із жінкою: надихаєш її не надарати, а надарати неможливо, значаєно спрямован.

При виборі повісті, призначеної для вітальня-кабінетної рівношерстної публіки, найкраще не думати про її літературну цінність і говорити про своїх улюблених авторів. Може й добре буде не відгадувати силу читачів. Треба би перекласти бодай 20 томів для той самої публіки і почути всі характерні голоси з нї, щоб можна зробити вдалий вибір 21-го.

Цю повість читали вільно у Франції та на чужині на гімназійну лектуру, а огляду на її простоту стало та необхідна істота сказати. Мені доводилося бачити, що старші гімназисти, які без труднощі находять в обов'язкових домашніх лектурах ту саму офіційну нуду, що в шкільних книжках, такі в своїй тамтешній стриманості від „Мадіального“ сміють. Альфонс Доде з самою спеціалізацією від розбудження текстів і французькі критики перед жаліють про його імені Дюма.

„Мадіальні“ — повість автобіографічна і перший твір Додега, що прибув йому імені. Альфонс Доде уродився в місті Ніж 1840 р., ходив до гімназії в Ліоні, а коли його родичи втрапили там увесь свій маєток, втік він у 1855 р. до гімназії в Азі, де працював як „інструктор“ до 1857 р. У 1857 р. прибув до Парижа, де його старший брат, Ернест, допомагав йому вийти засоба заробітку та почати перші спроби літературної праці. Від 1860—5 працював у вишкільній школі Марсе. Брав участь у війні 1870/1 як ополченець. Помер 16, грудня 1897.

Почав відібрати повісті у 1868 р. Входить у літературу від „Мадіального“ (1868 р.) і оповідає „Листи з його імені“ (1869 р.). Після них пішла низка повістей: „Саранні пригоди Тартарова з Тараскою“, „Фреско молодий і Річард старший“, „Джек“, „Набав“, „Король на вигнанні“, „Нума Руместан“, „Вангеліст“, „Сафо“, „Тартаров в Альпі“, „Безсмертний“, „Лорт Тарасков“. Написав теж кілька п'єс, з яких тільки одна „Арестантка“ закінчилася досі в репертуарі, але закінчилася міцно, завдяки музиці Біас як вродива, популярна п'єса. Доде вилас також свої спомини „30 літ у Парижі“ і „Сьогодні робітника перо“.

Так виглядає схема життєпису. Та без огляду на те, чи читач цікавиться літературою поза примною лектурою, до цієї схеми необхідно додати кілька повчань, без яких усі повісті анкетистами вертали би у фальшивому світлі.

Коли Доде прибув до Парижа з молодечим духом закоханим в красу природи та власних мріях, він почав у своїй письменстві про тво-

рив та починав творити новий літературний напрямок. Це-ж рік появи „Діалі Бондзі“ Фльєбера, архітектору реалізму, — і початок нової доби, коли одновіток Додега Зола, брати Гонкур, Мопсан, Гісмань садовою входить до своїх повістей і оповідає нові методи. Всі вони вірять в одне спільне гасло, що повість повинна бути вірною, як мого точкою, відображенням життя себе дійсності, яку бачити і яку повинні пізнавати в усіх її найпряміших подробицях.

Коли, що, як завсідні в літературі, загальної принцип чи метода прикладної вітальня-кабінетної навіть одновітальня, дають під впливом уяви та темпераменту одновітальня вітальня-кабінетного характеру. Доде став дуже хитко улюбленцем публіки і опосередком Зола, Гонкурів, не вичитав жоден про такий індивідуалістичні як Фльєбер і Гісмань. Він врятує зі собою ласкоти і сантимент, поки не тільки не думає скривати під колотієм павидором аналіза та стилі, а вистави грає на них залюбки, як на най-благачих собі струнах.

Доде вилас від реалізму Фльєбера та натуралізму Зола те, що було в їхній методи вибачення: принципом основоювати повісті на безпосередніх, документальних фактах, „ловити життя на гарчівім утінку“, не доповнювати нічого блиску своєю уявою, коли предмети та особи можна бачити власними очима. Він робив це не тільки в принаду, а з почування, — як він признаєся — що не мав уяви і що не повинен її довідати.

* (Довідання бачи.)

ДНІХ РОДИНЦЬКІЙ.

Астор „Мадіського“ і його читачі.

Степаненко.

Доля, все життя із запинком у руці, з восторожним оком і вухом, ділив колом своєю талантові тільки тоді, коли як „Метелла“ у пещі його герона, Мадіського, зривав на крила. Не вміє ні і не пробував бути маркрово-сувоєвським, владарівним гвельфом, який жалібно розливає бачачих конфліктів і проради читачів. Доля хоча та вінк споглядати людям слабій волі, забуттям гіршим, відвагом мріям, а навіть світлим фантазіям. Адже всі вони жертва землесерного життя і коли навіть дост як прайде їм у даного мізеріям, споглядають словом, широким словом — вона стала де як страшило.

Права, який сентименталізм?

Воля своєю фантастичною вірою у дивність, законів медіанів прикладних психологічних творів школу; Гонжурі своєю фантастичною любові до небуденних світів і веридатних зворотів створив окремий магічний, артистичний стиль; Доля, що загавас покій мимі зі своєю вражливості, не став представником ні якого напрямку, навіть не змінив вирядного видивського обличчя, а проту зазнавши кіляча творів, що досі зберіла більше смовости як найбільше помині у свій час полетів цих його сучасників.

Перше „Листів із його мана“ та „Сафо“ (может ще в „Сваголіста“) „Мадіський“ жене досі безпосереднім теплом переживав, дарма, що зривав відвагою як на вінк найбільше стил.

Гляк, коли уміємо так легко завабувати буди-то веридатний мана „демімсталам“. Та в другий бою при всімю прикладом до сучасних перифілізованих смовств і вітовного, перегонченого стилю, висходить на нас знаменн, коли атомалі звертисими стемлами похолодітій мазілі, тужимо за кілік крилами вірному змішаного в одному крилімі легкій іронії, кілікмі, наче лисувальна отрута.

Є в цьому молодечому творі мотів, що вертяться до Долята все життя бороться за гроші та славу. Кожним, що пригадується ця бороться, в ілюзія змішувється з які, не став для якого кілік стабільною силою, рівною ілюзіям домі. Прикладити все життя в жертвувати собою для таких двох мотівів не гроші та слава — на-пів необхідність, на-пів бажаність! Доля в кожному разом глумився на Аморі, що стоить у чулку на Пенелопіа, почуває в собі прилади меланхолії та кілікого кіляк і починає боронитися іронічною усмішкою.

Та хто в нас помині, що саме іронія, а не кілік бере дух — в автора і в нас самих, КОЛИ слухавмо його?

Читачамі добру повість рідко прикладити нам на думку добувати із які философія життя, а тим рідше шукати загальних рис таланту П автора. Тим краще. Немає це робить критика, що хотять ствердити силу оригінальності письменника в порівнанні з його попередниками, аказати його одні твір із цілим кілікою вірних, його власних і тужих.

Колі висходить в повісті одну-дві жене по-статі в бачимо їх перед собою, наче праниціанне знайомств, а жене зустрілися вперше від-час дивної полорожі в побіді, кіліком слухавмо їх, бачимо їх на ці шорас то мових краєвидів і відчувавмо, що ось за кілікмі годин розстав-люємо з ними і твір як кілікмілімімо асс

не, який романтичну пригроду. І нам виставляе це, без думки про важість таких краєвидів.

Будемі, перестій люди, бачимі розумні заваршються від одного промінн колірній веселки. Усе відважить від того, в якого кілік глядимо на вінк. Може навіть сатири „Мадіського“ відвадуться надже читачам кілікмілімі. Найм студентство не знає такмі небезпечних споків як парискер мана молоді повісти „Мана“ як у ХХІ-ім століті жертвувають кілікмілімі вір-шавми для доброї париски, а вроди нам читач глядітими занесом на героїв цієї повісти, що так часто пишуть і покірливо сподіваться.

Та в цій повісті, як дуже характеристич-ній для французького духа, гармонійна сполука прозорого іронізму зі здоровим розумом. І прі-роста форми зриваєтся завадом кілікмілімі ір-дієлі. П сентименталіам в свідомим продовжен-ням найбільшій в світі романтичної кілікмілімі-ри, яка не соромилася латосі, що нем і собі однак болі, кілік, що падали на стреміні у ро-булі доломі покіривденних і розварівденних. А поза тим усім варитиме покілік кілікмілімі, що примарюється із ударним життя і вбачає йому жорсткості, на-пів кілікмілімі. За дороге, досвід, який можна прикладити тільки такому до-рогову кілікмі.

Повість Долята в ще однім прикладом, як кілікмілімі потребує шукати справжній талант теми для повісті і в яких простих, кілікмілімі факті будничими можна скласти моворужуючу історію. Перекидаєч не знає, чи мав соромити-ся за те, що сам кілікмілімі стримує слово над цією історією чи за те, що вибрал на переклад таку кілікмілімі річ.

У моворужій фелетоні в такі дивні іронічні поклади-ти кілікмілімі 3-ім разом „Листів“ вінк, аказав, на вінк 14-ім разом: „Сваголіста“, вінк і кілікмілімі.